

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра вищої математики та інформатики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету математики і
інформатики

 Григорій ЖОЛТКЕВИЧ
29 серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень
галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
(шифр і назва)
спеціальність (предметна спеціальність) 014.04 Середня освіта (Математика)
(шифр, назва напрямку)
освітня програма Математика та інформатика
(шифр і назва)
спеціалізація _____
(шифр, назва спеціалізації)
вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)
факультет математики і інформатики
(назва факультету)

2023/2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету математики
і інформатики

“29” серпня 2023 р., протокол № 8.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Ганна ЧЕРНОВА, канд. пед. наук, доцент,
доцент каф. вищ. матем. та інф.

Програму схвалено на засіданні кафедри вищої математики та інформатики

Протокол від “ 29 ” серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри вищої математики та інформатики

_____ (підпис)

Віктор ЛИСИЦЯ
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми

Математика та інформатика

назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми Математика та
інформатика

_____ (підпис)

Ганна ЧЕРНОВА
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією

факультету математики і інформатики

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “29” серпня 2023 року № 1.

Голова науково-методичної комісії
факультету математики і інформатики

_____ (підпис)

Ольга АНОЩЕНКО
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програму Педагогічної практики складена відповідно до освітньо-професійної програми «Математика та інформатика»

бакалаврський рівень

(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 014.04 Середня освіта (Математика)

спеціалізації _____

Практика є обов'язковим компонентом програми підготовки фахівців із вищою освітою. Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення у разі одержання необхідного обсягу практичних знань і умінь відповідно до стандартів освіти.

1. Опис педагогічної практики

1.1. Мета педагогічної практики.

Метою педагогічної практики є підготовка студентів до виконання професійних функцій учителя, закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами в процесі вивчення циклу теоретичних дисциплін, а також вдосконалення практичних навичок зі спеціальності.

1.2. Основні завдання педагогічної практики.

Основними завданнями педагогічної практики є формування та подальше вдосконалення необхідних для здійснення професійної діяльності вчителя знань, умінь і навичок; удосконалення прийомів групової та індивідуальної роботи з учнями та їх батьками; оволодіння вміннями організації позааудиторної роботи з предмету; набуття досвіду організації та проведення виховної роботи з учнями; формування навичок психолого-педагогічного спілкування з учнями та їх батьками; підвищення педагогічної культури практикантів.

1.3. Характеристика педагогічної практики:

Кількість кредитів: 6. Загальна кількість годин: 180 год.

Обов'язкова дисципліна. Семестр: 7. Вид контролю: залік.

1.4. Заплановані результати практики (рівень знань, умінь, навичок, яких студенти мають досягти на кожному етапі практики)

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти мають досягти таких результатів навчання:

знати: основи педагогіки, педагогічної майстерності, виховної роботи в закладі загальної середньої освіти, основи психології, методик викладання математики та інформатики в закладі загальної середньої освіти, основи фундаментальних дисциплін і професійно-орієнтованих дисциплін;

вміти: самостійно проводити навчально-виховну роботу в класі; вести шкільну документацію; проводити педагогічну роботу з батьками учнів; складати психолого-педагогічну характеристику класу; працювати з технічними засобами навчання; проводити науково-методичну роботу і психолого-педагогічні дослідження.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні мати наступні інтегральну та загальні компетентності :

ІК01. Здатність успішно розв'язувати навчально-педагогічні задачі та проблеми середньої освіти на рівнях базової середньої освіти та профільної середньої освіти на основі глибокого знання елементарної математики, основ вищої математики, інформаційних технологій та методики викладання математики застосовуючи сучасні методи діагностування навчальних досягнень учнів, спираючись на знання про сучасну природничу картину світу та забезпечуючи охорону життя та здоров'я учнів у навчально-виховному процесі та позаурочній діяльності.

ЗК03. Здатність керуватись у своїй діяльності базовими культурними цінностями, сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва.

ЗК04. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, використовувати знання про сучасну природничу картину світу в освітній та професійній діяльності, застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК05. Здатність спілкуватися державною мовою, логічно вірно будувати усну та письмову мову.

ЗК06. Здатність працювати в команді.

ЗК08. Здатність працювати з комп'ютером як засобом управління інформацією.

ЗК10. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК12. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК14. Здатність використовувати навички публічної мови, ведення дискусії та полеміки.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні мати наступні фахові компетентності :

ФК01. Здатність розробляти та реалізовувати навчальні програми базових і елективних курсів у різних освітніх установах.

ФК02. Здатність вирішувати задачі виховання та духовно-морального розвитку особистості учнів.

ФК03. Здатність застосовувати сучасні методики та технології, методи діагностування досягнень учнів для забезпечення якості навчально-виховного процесу.

ФК04. Здатність здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору професії.

ФК05. Готовність до взаємодії з учнями, батьками, колегами, соціальними партнерами.

ФК06. Здатність організовувати співробітництво з учнями, підтримувати їх активність, ініціативність, самостійність та їх творчі здібності.

ФК07. Готовність до забезпечення охорони життя та здоров'я учнів у навчально-виховному процесі та позаурочній діяльності.

ФК08. Володіння основними положеннями класичних розділів математики, її базовими ідеями та методами.

ФК10. Володіння культурами математичного мислення, логічною, алгоритмічною та евристичною; розуміння загальної структури математичного знання, взаємозв'язку між різними математичними дисциплінами; здатність користуватися мовою математики, коректно виражати та аргументовано обґрунтовувати наявні знання.

ФК12. Володіння змістом і методами елементарної математики; здатність застосовувати теоретичні положення елементарної математики та методики викладання математики в конкретних педагогічних умовах.

ФК13. Здатність застосовувати різні сценарії вивчення конкретного математичного матеріалу, накопичувати та систематизувати різні варіанти доказів теорем, розв'язків задач, банків ключових задач тощо.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні мати наступні ПРН:

ПРН14. Знати основні поняття і методи педагогіки, психології, вікової психології, виховної роботи і методики викладання математики, володіти знаннями з елементарної математики та інформатики, що дозволяють організовувати навчальний процес та здійснювати

контроль за навчанням та вихованням учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Уміти використовувати педагогічні методи, методики викладання, освітні технології на практиці, зокрема, під час викладання у загальноосвітньому навчальному закладі. Володіти професійними основами мовної комунікації з використанням формальної математичної мови, навичками організації учнів для оволодіння ними досвіду взаємодії при вирішенні пропонуваніх навчальних завдань, способами встановлення контактів і підтримки взаємодії з суб'єктами освітнього процесу, різними засобами комунікації в професійній педагогічній діяльності.

2. Зміст та організація проведення педагогічної практики

Зміст педагогічної практики:

- 2.1. складання індивідуального плану педагогічної практики;
- 2.2. вивчення необхідних для проведення освітньої діяльності шкільних підручників з предмету та інших навчально-методичних джерел;
- 2.3. відвідування й аналіз уроків досвідчених учителів і студентів-практикантів;
- 2.4. підготовка і проведення уроків у закріпленому класі, в тому числі й залікового;
- 2.5. організація індивідуальної роботи з обдарованими і слабовстигаючими учнями;
- 2.6. розробка дидактичних матеріалів до уроків;
- 2.7. вивчення шкільної документації;
- 2.8. удосконалення техніки педагогічного спілкування;
- 2.9. вивчення досвіду роботи класного керівника в закріпленому класі;
- 2.10. самостійне проведення виховної роботи з учнями з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, у тому числі й залікового заходу;
- 2.11. складання психолого-педагогічної характеристики класу та окремих учнів;
- 2.12. участь у методичній роботі закладу загальної середньої освіти (методичні об'єднання вчителів-предметників, наради класних керівників, педагогічні ради освітнього закладу та ін.), проведення психолого-педагогічних досліджень у період практики.

Організація проведення практики: проведення установчої конференції факультетським керівником практики, постійна робота адміністрації та педагогічного колективу навчального закладу чи установи зі студентами-практикантами, консультування студентів викладачами з кафедри педагогіки та кафедри прикладної психології, контроль групових керівників практики від кафедр, надання порад і вказівок від керівника практики по факультету, проведення звітної підсумкової конференції (залік) факультетським керівником практики.

Обов'язки керівників педагогічної практики.

Керівник практики від факультету: перед початком практики контролює підготовленість баз практики; бере участь у підготовці навчально-методичної документації з організації та проведення практик; контролює проведення всіх організаційних заходів: інструктажів про порядок проходження практики, з охорони праці, пожежної безпеки та промислової санітарії; надання студентам-практикантам необхідних документів; проводить установчу та підсумкову навчально-методичні конференції за результатами практики; координує роботу керівників груп; звітує декану факультету, вченій раді факультету про результати проведення практики.

Груповий керівник практики: бере участь у підготовці навчально-методичної документації з організації та проведення практики; забезпечує у своїй групі проведення всіх організаційних заходів з підготовки та проведення практики; повідомляє студентів про систему звітності з практики; у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою; контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці, техніки безпеки та безпеки життєдіяльності; приймає і перевіряє звіти студентів з практики,

надає відгук про їхню роботу на базі практики; приймає заліки з практики; звітує завідувачу кафедри про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.

Викладач педагогіки: здійснює методичне керівництво педагогічною практикою студентів, консультує їх з актуальних питань навчання, виховання, професійної орієнтації; планує сумісно з класним керівником виховну роботу практикантів з учнями, консультує їх і забезпечує виконання завдань; відвідує уроки та позакласні заняття практикантів, надає допомогу у підготовці та проведенні уроків і виховних заходів, оцінює ці заняття та заходи сумісно із груповим керівником; допомагає практикантам відібрати необхідну науково-методичну літератури для успішного проходження практики; бере участь в установчій і підсумковій конференціях з педагогічної практики; бере участь у проведенні заліку з практики, визначенні загальної оцінки, складенні звіту факультетського керівника за результатами практики.

Викладач психології: розробляє завдання з психолого-педагогічного вивчення окремого учня; вибірково відвідує уроки та позакласні заходи практикантів, бере участь у їх аналізі; керує роботою студентів із дослідження особистості окремого учня та усього класу; бере участь в установчій і підсумковій конференціях з педагогічної практики; бере участь у проведенні заліку з педагогічної практики та виставленні загальної оцінки.

3. Вимоги до баз педагогічної практики

Бази практики зобов'язуються:

3.1. Прийняти студентів на практику згідно з календарним планом.

3.2. Призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою.

3.3. Створити необхідні умови для виконання студентами програми практики, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності.

3.4. Забезпечити студентам умови безпечної роботи на кожному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати студентів-практикантів безпечних методів праці.

3.5. Надати студентам-практикантам і керівникам практики від університету можливість користуватися бібліотекою, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики

3.6. Забезпечити облік виходів на роботу студентів-практикантів. Про всі порушення трудової дисципліни, Правил внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти університет.

3.7. Після закінчення практики дати характеристику на кожного студента-практиканта, в котрій відобразити якості підготовленого ним звіту.

4. Індивідуальні завдання з практики (у разі потреби)

Не передбачено навчальним планом.

5. Вимоги до звіту про педагогічну практику

Звітна документація, яку має підготувати студент:

5.1. Характеристика студента-практиканта, завірена директором навчального закладу чи установи.

5.2. Звіт про педагогічну практику.

5.3. План-конспект залікового уроку.

5.4. План-конспект виховного заходу.

5.5. Психолого-педагогічна характеристика класу.

5.6. Аналіз уроку вчителя-предметника чи іншого студента-практиканта.

Якщо студент проходить практику на кафедрі, то він прикріплюється до студентської групи. Відповідно звітна документація для таких студентів-практикантів наступна:

- 1) Характеристика студента-практиканта, завірена завідувачем кафедри.
- 2) Звіт про педагогічну практику.
- 3) План-конспект залікового заняття.
- 4) План-конспект виховного заходу.
- 5) Психолого-педагогічна характеристика на студентську групу.
- 6) Аналіз заняття викладача-предметника чи іншого студента-практиканта.

Якщо студент проходить практику дистанційно, то передбачена робота з учнями (проведення уроків, консультацій, виховних заходів, опитувань/анкетувань) за допомогою засобів Інтернет (E-mail, Skype, Google Meet, Zoom, Google Class тощо). Відповідно звітна документація для таких студентів-практикантів не змінюється.

6. Підбиття підсумків педагогічної практики

Підбиття підсумків педагогічної практики проводить факультетський керівник практики під час звітної конференції студентів по закінченню практики. Студенти здають відповідну звітну документацію, за якою факультетський керівник проводить співбесіду.

7. Критерії оцінювання результатів педагогічної практики

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Пояснення
Оцінка	шкалою	
90-100	зараховано	Студентом цілком засвоєно основи педагогіки та психології, педагогічної майстерності, методик викладання математики та інформатики в закладі загальної середньої освіти, основи фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін. Сформовано необхідні навички самостійно проводити навчально-виховну роботу в класі, вести шкільну документацію, проводити педагогічну роботу з батьками учнів, складати психолого-педагогічну характеристику класу, працювати з технічними засобами навчання, проводити науково-методичну роботу і психолого-педагогічні дослідження. Усі навчальні завдання, які передбачені програмою практики, виконано в повному обсязі, відмінна робота без помилок або роботи з однією незначною помилкою.
70-89		Студентом цілком засвоєно основи дисциплін психолого-педагогічного циклу та основи фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін. В основному сформовано необхідні навички самостійно проводити навчально-виховну роботу в класі, вести шкільну документацію, проводити педагогічну роботу з батьками учнів, складати психолого-педагогічну характеристику класу, працювати з технічними засобами навчання, проводити науково-методичну роботу і психолого-педагогічні дослідження. Усі навчальні завдання, які

		передбачені програмою практики, виконано, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконано з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією-двома значними помилками.
50-69		Студентом неповністю засвоєно основи дисциплін психолого-педагогічного циклу та основи фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін, але прогалини не носять істотного характеру. В основному сформовано необхідні навички самостійно проводити навчально-виховну роботу в закладі загальної середньої освіти. Більшість передбачених програмою практики навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками.
1-49	незараховано	Студентом не засвоєно основи дисциплін психолого-педагогічного циклу та основи фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін. Не сформовано необхідні навички самостійно проводити навчально-виховну роботу в закладі загальної середньої освіти. Всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткову самостійна робота над матеріалом не приведе до значного підвищення якості виконання поставлених завдань, робота, що потребує повної переробки.

8. Методи контролю та схема нарахування балів

Контроль за підготовкою навчально-методичної документації з організації та проведення практики з боку бази практики, групового та факультетського керівників, викладачів педагогіки та психології, складання та захист звіту за результатами практики (залік). Залік приймає факультетський керівник практики.

Сумарна оцінка за практику виставляється за такою системою:

Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота				Залікова робота (оформлення звіту про педагогічну практику)	Сума
План-конспект залікового уроку, аналіз уроку	План-конспект виховного заходу	Психолого-педагогічна характеристика класу	Разом		
20	20	20	60	40	100

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання, а саме: 1) план-конспект залікового уроку, аналіз уроку – мінімально 5 балів; 2) план-конспект виховного заходу – мінімально 5 балів; 3) психолого-педагогічна характеристика класу – мінімально 5 балів.

Критерії оцінювання

Критерії оцінювання завдань поточного контролю

Бездоганно виконане завдання оцінюється у 20 балів.

Якщо при вирішенні завдання допущено одну несуттєву помилку – задача оцінюється у 18-19 балів.

Якщо студентом допущено 2 несуттєвих помилки, але рішення у цілому було логічно правильним – 16-17 балів.

При вирішенні завдання допущено 1 логічну помилку, яка несуттєво вплинула на остаточний результат – оцінка 14-15 балів.

Завдання у цілому вирішувалась правильно, але було допущено 2 логічних помилки, відповідь завдання отримана (з урахуванням допущених помилок) – задача оцінюється у 12-13 балів.

Студент правильно використовує теоретичний матеріал, хід виконання завдання у цілому правильний, задача майже виконана, але не отримана остаточна відповідь – 10-11 балів.

Студент знає, які теоретичні знання необхідні для вирішення завдання, більшість з них правильно використовує, у цілому розуміє хід рішення завдання, але припускається логічних помилок, остаточна відповідь не отримана – 8-9 балів.

Студент правильно вирішує окремі частини завдання, деякі з них правильно логічно пов'язує, правильно використовує теоретичні знання – 6-7 балів.

Студент знає теорію частково, правильно їх використовує, але не до кінця розуміє логіку вирішення завдання – 4-5 балів.

Окремі частини завдання вирішені правильно, але студент логічно їх не пов'язує – 3 бали.

Студент знає теорію частково, невірно застосовує її знання для вирішення практичного завдання – 2 бали.

Студент частково продемонстрував лише знання теоретичного матеріалу – 1 бал.

Критерії оцінювання залікової роботи

Оцінка в балах	Критерії оцінки	Пояснення
36-40	90-100%	Теоретичний зміст курсу засвоєно цілком, сформовано необхідні практичні навички з освоєним матеріалом, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконано в повному обсязі, відмінна робота без помилок або роботи з однією незначною помилкою
28-35	70-89%	Теоретичний зміст курсу засвоєно цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовано, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконано, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконано з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією-двома значними помилками
20-27	50-69%	Теоретичний зміст курсу засвоєно неповністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовано, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками

0-19	0-49%	Теоретичний зміст курсу не засвоєно, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом не сформовано, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткову самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки
------	-------	--

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90-100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	незараховано

9. Рекомендована література (у разі потреби)

Основна література

1. Барболіна Т. М. Шкільний курс інформатики та методика його викладання : Частина 1. Загальна методика : навч. посіб. Полтава : Полтав. держ. пед. університет ім. В. Г. Короленка, 2007. 124 с.
2. Барболіна Т. М. Шкільний курс інформатики та методика його викладання : Частина 2. Часткова методика : навч. посіб. Полтава : Полтав. держ. пед. університет ім. В. Г. Короленка, 2008. 116 с.
3. Бевз Г. П. Методи навчання математики : навч.-метод. посіб. Київ : Генеза, 2010. 117 с.
4. Лозова В. І., Троцько Г. В. Теоретичні основи виховання і навчання : навч. посіб. 2-е вид., випр. і доп. Харків : «ОВС», 2002. 400 с.
5. Слєпкань З. І. Методика навчання математики : підручник. 2-е вид., допов. і перероб. Київ : Вища школа, 2006. 582 с.

Допоміжна література

1. Зязюн І. А., Крамущенко Л. В., Кривонос І. Ф. Педагогічна майстерність : підручник / за ред. І. А. Зязюна. 2-е вид., допов. і переробл. Київ : Вища школа, 2004. 422 с.
2. Педагогічна майстерність : хрестоматія : навч. посіб. / Упоряд.: І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін. ; за ред. І. А. Зязюна. Київ : СПД Богданова А. М., 2008. 462 с.

